

Les 60 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord Besturen of Rijden, נָהַג {náhag} [pa'al].

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	נוֹהֵג	noheg	נִהְיֶה	אֲנִי
Ik (v)	נוֹהֶגֶת	nohègèt	נִהְיֶה	אֲנִי
Jij (m)	נוֹהֵג	noheg	תִּנְהַג	אַתָּה
Jij (v)	נוֹהֶגֶת	nohègèt	תִּנְהַגִּי	אַתְּ
Hij	נוֹהֵג	noheg	יִנְהַג	הוּא
Zij	נוֹהֶגֶת	nohègèt	תִּנְהַג	הִיא
Wij (m)	נוֹהֲגִים	noh ^a giem	נִנְהַג	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	נוֹהֲגוֹת	noh ^a got	נִנְהַג	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	נוֹהֲגִים	noh ^a giem	תִּנְהַגוּ	אַתֶּם
Jullie (v)	נוֹהֲגוֹת	noh ^a got	תִּנְהַגְנָן	אַתֶּן
Zij (m)	נוֹהֲגִים	noh ^a giem	יִנְהַגוּ	הֵם
Zij (v)	נוֹהֲגוֹת	noh ^a got	יִנְהַגוּ	הֵן

Gebiedende wijs: m: נָהַג n^ehag, v: נִהְגִי nah^agie, mv: נִהְגוּ nah^agoe *Infinitief: לְנַהֵג, לְנַהֵג linhog.

* Ook hier bestaat er een verouderde langere vrouwelijke vorm.

Opdracht 2: Lezen zonder puntjes. Plaats uitspraaktekens, geef de uitspraak en de vertaling:

נְסִיעָה טוֹבָה !	n ^e siyáh továh	Goede reis!
מַה הַמְרָחֵק לְ... ?	mah hamèrcháq l ^e ...	Hoe ver [is het] naar..., wat is de afstand naar ...
לֵךְ יְמִינָה	lech yámináh	Ga naar rechts
הוּא נוֹהֵג בַּמְכוֹנִית	hoe noheg bam ^e choniet	Hij rijdt in de auto/Hij bestuurt de auto
תַּחֲנַת דֶּלֶק לִיד הַכְּבִישׁ הַמְהִיר	tach ^a nat dèlèq l ^e yád hakvish hamáhier	Een benzinstation [is] bij ('aan de hand van') de autoweg
הַנוֹסֵעַ הוֹלֵךְ בְּרוּחַב	hanose'a holech bar ^e chov	De reiziger loopt op/in de straat
אֵיפֹה הַכְּתוּבָת עַל הַמַּפָּה?	efoh hak ^e tovèt al hamappáh?	Waar [is] het adres op de kaart?

Opdracht 3, een kletsende passagier. Vertaal en geef de uitspraak

Wie bestuurt vandaag de auto?	מִי נוֹהֵג הַמְכוֹנִית הַיּוֹמִי?	mie noheg ham ^e choniet hayom?
Ik ben de bestuurder, u (v) de passagier	אֲנִי הַנְּהַג, אַתְּ הַנוֹסֵעַ	^a nie hannèhág, at hannose'a
Heeft u (m) een landkaart?	הֲאֵם יֵשׁ לְךָ מַפָּה?	ha'iem yèsh l ^e chá mappáh?
De landkaart heb ik thuis	יֵשׁ לִי מַפָּה בְּבַיִת	yesh li mappáh babayiet
of	הַמַּפָּה בְּבַיִת	hammappáh babayiet
Ik (v) zie een benzinepomp	אֲנִי רואה תַּחֲנַת דֶּלֶק	^a nie ro'áh tach ^a nat dèlèq
Ik (m) rijd er niet heen	אֲנִי לֹא נוֹהֵג לְשָׁם	^a nie lo noheg l ^e shám

Les 61– Judaica 14 - Soekot, Loofhuttenfeest

Het Loofhuttenfeest of Soekot is het derde Bijbelse pelgrimsfeest, waarop men een week lang gedenkt dat de Israëlieten veertig jaar door de woestijn zwierven.

'Alle ingezetenen van Israël moeten in loofhutten wonen, zodat de generaties na u weten dat Ik de Israëlieten in loofhutten liet wonen, toen Ik hen uit het land Egypte geleid heb'

(Leviticus/Wayiqra 23: 42,43 HSV) zei Mozes bij het bekend maken van de feestdagen van de Heer.

Het Loofhuttenfeest duurt een volle week, van 15 t/m 21 Tishri, dat is de zevende maand van de Hebreeuwse kalender. De eerste en de laatste dag zijn volledige feestdagen, de andere dagen zijn halve feestdagen, waarop wel (gedeeltelijk) wordt gewerkt.

De laatste dag van Soekot is het Slotfeest, Shemini Atseret; op deze dag wordt het boek Prediker gelezen, gedankt voor de oogst en gebeden om regen en een vruchtbaar jaar. Soekot wordt gevolgd door Simchat Torah, Vreugde der Wet (zie les 65).

Een week lang moeten de Joden in hun loofhut wonen – altans eten, voor slapen is meestal geen ruimte. Die loofhut moet gemaakt zijn van plantaardige materialen, zoals hout en doek, en volgens de Mishna (de mondelinge overlevering) moet je tussen de (palm)bladeren of takken van het dak een paar sterren kunnen zien, omdat het zicht naar boven, op God, van fundamenteel belang is. Soekot valt in september of oktober, droge maanden in Israël, dus je hoeft niet bang te zijn voor regen. Door een week in zo'n loofhut te wonen ervaart de mens opnieuw zijn kwetsbaarheid en zijn behoefte aan bescherming. De hut roept ook op tot: Israël, U bent nog steeds onderweg. U bent geen burger van deze wereld, maar U bent onderweg naar een toekomst met God.

De loofhut staat er maar tijdelijk. Meestal wordt meteen na Grote Verzoendag (10 Tishri) begonnen met het opzetten van de hut in de tuin of op een balkon of plat dak. Kinderen vinden het leuk om de soekah te versieren met platen, tekeningen, vlaggetjes, teksten en vruchten, die aan de oogst herinneren.

Soekot is ook een oogstfeest, חַג הָאֲסִיף, chag ásief. 'op de vijftiende dag van de zevende maand, wanneer u de opbrengst van het land inzamelt....' (Leviticus 23:39). Om de herfstoogst tijdig binnen te halen, brachten de boeren in warme streken de nacht vaak ook door in hutten, op het land.

Bij Soekot speelt ook de loelav een rol. 'Op de eerste dag moet u voor uzelf vruchten van sierlijke bomen, takken van palmbomen, takken van loofbomen en van beekwilgen nemen, en u moet zich zeven dagen lang voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden.' (Leviticus 23:40). Vier producten van bomen, אַרְבַּע מִיָּנִים *arba'a miniem*, 'vier soorten' genoemd, vormen samen de zogenaamde loelav, die de vreugde symboliseert.

Die plantenbundel bestaat uit:

- *hadassiem* - drie geurende mirtetakken,
- *arawot* - twee beekwilgtakjes
- *loelav* - een grote groene palmtak, die zijn naam gaf aan de plantenbundel,
- *etrog* - een grote gele of geelgroene, geurige

citrusvrucht die lijkt op een citroen en heerlijk ruikt. Hij wordt vaak in een speciale fraaie doos bewaard, zie foto (z.o.z.).

Terwijl de vrucht en de bundel in de hand worden gehouden zegt men in de soekah de bijbehorende zegenspreuk (בְּרָכָה *beracha*), waarna ermee in de zes richtingen van de schepping wordt gezwaaid: naar het oosten, zuiden, westen, noorden, naar de hemel omhoog en naar de aarde omlaag. Hiermee wordt in vreugdevolle lofprijzing en aanbidding van God aangegeven dat de vruchten van de gehele aarde aan God toebehoren en uit zijn hand ontvangen worden.

In de synagogediensten wordt de loelav in de hand meegenomen tijdens de dagelijkse rondgangen om het spreekgestoelte en tijdens het reciteren van de *Hallel* (de lofpsalmen: Psalm 113-118). Tijdens het lezen van Psalm 118 wordt met de loelav gezwaaid als het *hoshana* (hosanna= 'red ons toch' of 'geef nu heil') wordt gelezen (vers 25).

Aan de vier soorten is wel een symbolische betekenis toegekend:

- De etrog heeft smaak en reuk; zo zijn er in het Joodse volk mensen met Torah-kennis en goede daden.
- De palmtak loelav heeft smaak, maar geen geur; zo zijn er mensen met Torah-kennis maar die het geleerde niet in praktijk brengen.
- De mirtetakken hebben geur, maar geen smaak; zo zijn er mensen met goede daden, maar zonder kennis van de Torah.
- De wilgetakken hebben smaak noch geur; zo zijn er mensen die geen Torah-kennis en geen goede daden hebben.

De Eeuwige zegt: 'neemt hen allen samen tot één bundel, vormt een éénheid; de één zal voor de ander verzoening voor Mij doen.'

De vier soorten vertegenwoordigen ook vier redenen om dankbaar te zijn. De etrog vertegenwoordigt de vele vruchten die we voor onze voeding gebruiken; de loelav doet denken aan de bomen waarvan huizen gebouwd kunnen worden; de sierlijke mirtetakken woordigen sierplanten en kruiden, en het hout van de beekwilg is geschikt om te stoken en warmte te geven.

Woordenschat:

אֶתְרוֹג, אֶתְרוֹג	ètrog (m)	Etrog, 'paradijsappel', geurige geelgroene citrusvrucht
בָּנָה	bánáh [pa'al]	Bouwen, opbouwen
בְּנָי	banay (m)	Bouwvakker, metselaar
בּוֹנֵה	bonèh (m)	Bouwer, bouwmeester
בְּנִיָּה	beniyáh (v)	Gebouw
בְּיָן	binyán (m)	Gebouw; vervoegingswijze van een werkwoord
גַּג	gag (m!)	Dak גַּגוֹת gagot
דָּהַר	dáhar [pa'al]	Draven, galopperen
הַדָּס	h ^a das (m)	Mirte
זְמַן	z ^e man (m)	Tijd, seizoen, termijn
חִכָּה, חִכָּה	chikáh [pi'el]	Wachten, afwachten
טַח	tach	Klop
כְּבוֹד	kávod (m)	Eer, respect
לְכַבֵּד	lichvod	Ter ere van
לוּלָב	loeláv (m)	(Dichte) palmtak
לָקַח	lákach [pa'al]	Nemen; inf לִקְחֵת. De lamet assimileert in de toekomstige tijd
מָהָר	maher (bw)	Snel
מָחָר	máchár (bw)	Morgen
מַסְמֵר	masmer (m)	Spijker; tophit (muziek)
סֹכָה, סֹכָה	soekáh (v)	Hut, loofhut, tent
סֹכוֹת, סֹכוֹת	soekot	Loofhutten(feest)
חַג הַסֹּכוֹת	chag hassoekot	Loofhuttenfeest
אֲסִיף	ásief (m)	Oogst
חַג הָאֲסִיף	chag há'ásief	Feest van de inzameling van de oogst
עֲרָבָה	aráváh (v)	Wilg; steppe, woestijn, wildernis ('Arabië')
פַּטִּישׁ	pattiesh (m)	Hamer
פְּנָי	p ^e nay (m)	Vrije tijd
קָנֵה	qánèh (m)	Stengel, (riet)halm, buis, stam
קִישֵׁט, קִישֵׁט	qishet [pi'el]	Versieren, decoreren

Opdracht 1: Vertaal en geef de uitspraak. Benut de woordenlijst, [Les 75](#).

Een palmtak en twee beekwilgtakken en drie mirtetakken en een mooie etrog

.....

Wij eten vandaag in de loofhut

.....

חַג הַסֹּכוֹת הוּא גַם חַג הָאֲסִיף

.....

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord בָּנָה {bánáh} [pa'al] Bouwen (*to build*). Controleer jezelf op de website www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אֲנִי
Ik (v)	אֶבְנֶה èvnèh	אֲנִי
Jij (m)	בּוֹנֶה bonèh	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוּא
Zij	בָּנְתָה bántáh	הִיא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לְבַנּוֹת livnot

Opdracht 3: Beluister het lied Patiesh masmer (en als u tijd heeft, ook de andere Soekkot-liederen) bij www.youtube.com/watch?v=5APfbzVDKQ

www.youtube.com/watch?v=efZo8XqNZ7g of www.youtube.com/watch?v=o7D5sSpfk_4

Geeft bij de tekst de uitspraak en de vertaling:

פְּטִישׁ מְסֵמֵר

נִיקַח מֵהָר

סוּכָה לְבָנוֹת

בְּנִים בְּנוֹת

.. טח, טח. טח,

קָנָה קָנָה

סוּכָה נְבֻנָה

קִשְׁטֵה הַגַּג

לְכַבֹּד הַחֵד

.. טח, טח. טח,

מֵהָר, מֵהָר

הַזְמַן דוֹהֵר

אֵין פְּנְאֵי חַכּוֹת

מְחַר סוּכּוֹת

.. לָהּ, לָהּ, לְהַסִּי, ...

Bronnen: Israel Today magazine; Israelendebijbel.nl; Goisrael.nl; R. Visscher, Yachad.nl; Kerkenisrael.nl; museumsynagoge Elburg (foto etroghouder); Youtube.com

Zie ook: Woordenlijst, [Les_75](#)